

**Streszczenie rozprawy doktorskiej mgr Anny Pomierny-Wąsińskiej
„Przestrzeń zmierzona. Miara i mierniczy w średniowiecznej Florencji (XIII-XIV w.)”**

Praca poświęcona jest urzędowi mierniczych komunalnych (Cz. I) oraz wpływowi praktyk mierniczych na rozwój geometrycznej percepcji przestrzeni (Cz. II). Za przedmiot badań posłużyła Florencja w okresie od początków XIII w. do końca XIV w. Ustalenia dotyczące tej komuny odniesiono jednak do wiedzy o innych miastach regionu. Analizowany materiał źródłowy jest w ogromnej części niewydany i pochodzi z Archivio di Stato di Firenze oraz Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.

W pierwszej części pracy dokonano rekonstrukcji zakresu kompetencji i działalności funkcjonariuszy komunalnych odpowiedzialnych za wykonywanie pomiarów przestrzennych (*magistri et mensuratores communis Florentie*). Część ta składa się z czterech studiów. Otwiera ją obszerny przegląd informacji o działalności urzędników od początków XIII w. aż po lata dwudzieste XIV w. (Cz. I. Rozdz. I). Następnie przedstawiono analizę trzech kodyfikacji prawa komuny Florencji, opracowanych w latach: 1) 1322–1325; 2) 1351–1355; 3) 1409–1415 (Cz. I, Rozdz. II) oraz zebrano dane dotyczące wyborów urzędników i ich działalności w tym stuleciu (Cz. I Rozdz. III). Rozważania te zostały wzbogacone i zilustrowane przez mikrostudium poświęcone wybranej postaci mierniczego-abakisty działającego we Florencji w centralnych dekadach XIV w. (Cz. I, Rozdz. IV).

W drugiej części pracy podjęto próbę odpowiedzi na pytanie, jak urzędowy, publiczny i kupiecki sposób postrzegania i definiowania przestrzeni, oparty na wykorzystaniu narzędzi rachunkowych i geometrycznych, mógł być recypowany i wykorzystywany przez kronikarzy w celu ułatwienia swym odbiorcom wyobraźniowej wizualizacji opisywanego miasta. W tym celu zostały omówione i porównane opisy przestrzeni miejskiej pochodzące z trzech zabytków średniowiecznej literatury włoskiej: *Nuova cronica* Giovanniego Villaniego (Cz. II, Rozdz. I) poświęconej dziejom Florencji oraz *De magnalibus Mediolani* Bonvesina de la Rivy i *Cronica extravagans* Galvano Fiammy (Cz. II, Rozdz. II), zawierających opis Mediolanu. Badania potwierdziły, że zmatematyzowany sposób percepcji znalazł odzwierciedlenie w kształtowaniu wyobrażeń przestrzeni, szczególnie tej zagospodarowanej: stanowiącej przedmiot własności, zabudo(wy)wanej oraz, i przede wszystkim, publicznej – podlegającej regulacjom i kontroli magistratur komunalnych.